

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Рік заснування – 1993

ВІСНИК
ФАРМАЦІЇ

NEWS OF
PHARMACY

ВЕСТНИК
ФАРМАЦИИ

2017 – № 2 (90)

Харків
НФаУ

Редакційна колегія:

В. П. Черних — головний редактор
Н. П. Половко — заступник головного редактора

П. О. Безуглий, Л. І. Вишнеvsька, В. П. Георгієвський, В. А. Георгіянц, Є. В. Гладух,
О. І. Гризодуб, І. С. Гриценко, Т. А. Groшовий, С. М. Дроговоз, Б. С. Зіменковський,
І. А. Зупанець, С. М. Коваленко, С. В. Колісник (*відповідальний секретар*),
Н. М. Кононенко, А. А. Котвіцька, О. М. Котенко, А. С. Немченко, В. Д. Орлов,
М. Ф. Пасічник, І. М. Перцев, Б. А. Самура, А. М. Сердюк, В. М. Толочко,
Н. І. Філімонова, С. Ю. Штриголь, Т. Г. Ярних

Редакційна рада:

С. А. Андронаті (Одеса), О. М. Біловол (Київ), О. П. Гудзенко (Луганськ),
Д. І. Дмитрієвський (Харків), Т. Г. Калинюк (Львів), Ю. М. Краснопольський (Харків),
В. Й. Кресюн (Одеса), І. А. Мазур (Запоріжжя), В. П. Музиченко (Львів),
Б. Л. Парновський (Львів), М. М. Тимченко (Харків), Л. В. Яковлєва (Харків),
V. Carini (Milan), G. M. Kitanov (Sofia), S. D. Nikolov (Sofia), P. Szefer (Gdansk),
Z. Vincze (Budapest)

У черговому випуску журналу представлені оригінальні роботи з технології лікарських препаратів, статті з синтезу, реакційної здатності та аналізу біологічно активних речовин та лікарської рослинної сировини. Розглянуті актуальні питання організації та економіки фармації, висвітлені деякі аспекти експериментальної фармакології.

Для науковців, провізорів, лікарів, організаторів системи охорони здоров'я.

Рекомендовано Вченою радою Національного фармацевтичного університету
(протокол № 9 від 31.05.2017 р.)

Журнал “Вісник фармації” включений до затвердженого МОН України Переліку наукових фахових видань України для опублікування результатів дисертаційних робіт з медичних та фармацевтичних наук (наказ МОН України від 06.03.2015 р. № 261).

З 2002 року Chemical Abstracts Service здійснює відбір та розміщення електронних версій рефератів журналу “Вісник фармації” на своїй веб-сторінці: <http://www.cas.org> (код журналу: VFIAA2). Журнал “Вісник фармації” входить до реферативної бази даних Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського, Українського реферативного журналу “Джерело”, ВИНІТИ РАН та індексується у наукометричних базах Index Copernicus та eLIBRARY.RU.

СИНТЕЗ ТА АНАЛІЗ БІОЛОГІЧНО АКТИВНИХ РЕЧОВИН

Recommended by Doctor of Chemistry, Professor M. Ye. Blazheyevskiy

UDC 543.878:54.04:547.756

O. M. Svechnikova*, S. V. Kolisnyk, O. F. Vinnyk*, O. V. Kolisnyk

National University of Pharmacy

*Kharkiv National Pedagogical University named after G. S. Skovoroda

The reactivity of propyl esters of N-[(2-oxoindolin-3-ylidene)-2-oxiacetyl]amino acids

The study of the reactivity of substances allows optimizing the conditions of their synthesis and creating mathematical models of the "structure-biological activity" relationship that enable to carry out the targeted search of compounds with a specified high level of the biological action.

Aim. To study the reactivity of propyl esters of N-[(2-oxoindolin-3-ylidene)-2-oxiacetyl]amino acids.

Materials and methods. The reactivity of propyl esters of N-[(2-oxoindolin-3-ylidene)-2-oxiacetyl]amino acids was studied in reversible conditions on the model of acid-base equilibria by the method of potentiometric titration.

Results and discussion. The ionization constants of 9 propyl esters of N-[(2-oxoindolin-3-ylidene)-2-oxiacetyl]amino acids indicate that these compounds are weak acids. Elongation of the methylene fragments in the amino acid groups of molecules decreases their acidity. In contrast to the length of the methylene fragments their branching and the presence of the substituents do not affect acidity of the esters studied. In the framework of the principle of linearity of free energies the effect of the length of the methylene chain in the amino acid fragment of the molecules of propyl esters of N-[(2-oxoindolin-3-ylidene)-2-oxiacetyl]amino acids was quantitatively assessed by Hammett equation.

Conclusions. It has been found that propyl esters of N-[(2-oxoindolin-3-ylidene)-2-oxiacetyl]amino acids have the functions of weak monobasic acids. Elongation of the polymethylene chain weakens ionization. The low sensitivity of the reaction center to elongation of the methylene chain has been identified.

Key words: reactivity; N-[(2-oxoindolin-3-ylidene)-2-oxiacetyl]amino acids

О. М. Свєчнікова, С. В. Колісник, О. Ф. Винник, О. В. Колісник

Реакційна здатність пропілових естерів N-[(2-оксоіндолін-3-іліден)-2-оксіацетил]амінокислот

Дослідження реакційної здатності речовин дозволяє оптимізувати умови їх синтезу і створити математичні моделі зв'язку «структура-біологічна активність», які дають можливість проводити цілеспрямований пошук сполук з заданим високим рівнем біологічної дії.

Метою даної роботи стало дослідження реакційної здатності пропілових естерів N-[(2-оксоіндолін-3-іліден)-2-оксіацетил]амінокислот.

Матеріали та методи. Реакційну здатність пропілових естерів N-[(2-оксоіндолін-3-іліден)-2-оксіацетил]амінокислот досліджено в обернених умовах на моделі кислотно-основних рівноваг за методом потенціометричного титрування.

Результати та їх обговорення. Одержані константи іонізації 9 пропілових естерів N-[(2-оксоіндолін-3-іліден)-2-оксіацетил]амінокислот свідчать, що ці сполуки – слабкі кислоти. Подовження метиленових фрагментів в амінокислотних групах молекул зменшує їх кислотність. На відміну від довжини метиленових фрагментів їх розгалуженість, як і наявність замісників не впливають на кислотність досліджуваних естерів. У рамках принципу лінійності вільних енергій проведено кількісну оцінку впливу довжини метиленового ланцюга в амінокислотному фрагменті молекули пропілових естерів N-[(2-оксоіндолін-3-іліден)-2-оксіацетил]амінокислот за рівнянням Гаммета.

Висновки. Встановлено, що пропілові естери N-[(2-оксоіндолін-3-іліден)-2-оксіацетил]амінокислот мають функції слабких одноосновних кислот. Подовження поліметиленового ланцюга послаблює їх іонізацію. Визначена низька чутливість реакційного центра до подовження поліметиленового ланцюга.

Ключові слова: реакційна здатність; N-[(2-оксоіндолін-3-іліден)-2-оксіацетил]амінокислоти

Е. Н. Свечникова, С. В. Колесник, А. Ф. Винник, Е. В. Колесник

Реакционная способность пропиловых эфиров N-[(2-оксоиндолин-3-илиден)-2-оксацетил] аминокислот

Исследование реакционной способности веществ позволяет оптимизировать условия их синтеза и создавать математические модели связи «структура-биологическая активность», которые дают возможность проводить целенаправленный поиск соединений с заданным высоким уровнем биологического действия.

Целью данной работы явилось исследование реакционной способности пропиловых эфиров N-[(2-оксоиндолин-3-илиден)-2-оксацетил] аминокислот.

Материалы и методы. Реакционная способность пропиловых эфиров N-[(2-оксоиндолин-3-илиден)-2-оксацетил]аминокислот исследована в обратимых условиях на модели кислотно-основных равновесий методом потенциометрического титрования.

Результаты и их обсуждение. Полученные константы ионизации 9 пропиловых эфиров N-[(2-оксоиндолин-3-илиден)-2-оксацетил]аминокислот свидетельствуют, что эти соединения – слабые кислоты. Увеличение количества метиленовых фрагментов в аминокислотных группах молекул уменьшает их кислотность. В отличие от длины метиленовых фрагментов их разветвленность, как и наличие заместителей не влияют на кислотность исследуемых эфиров. В рамках принципа линейности свободных энергий проведена количественная оценка влияния длины метиленовой цепи в аминокислотном фрагменте молекул пропиловых эфиров N-[(2-оксоиндолин-3-илиден)-2-оксацетил] аминокислот по уравнению Гаммета.

Выводы. Установлено, что пропиловые эфиры N-[(2-оксоиндолин-3-илиден)-2-оксацетил]аминокислот имеют функции слабых одноосновных кислот. Увеличение полиметиленовой цепи ослабляет их ионизацию. Определена низкая чувствительность реакционного центра к увеличению полиметиленовой цепи.

Ключевые слова: реакционная способность; N-[(2-оксоиндолин-3-илиден)-2-оксацетил]аминокислоты

The systematic studies of the biological activity of N-[(2-oxoindolin-3-ylidene)-2-oxiacetyl]amino acids and their esters synthesized at the Analytical Chemistry Department of the National University of Pharmacy have revealed that these compounds have a broad range of the pharmacological action [1-4]. The study of their reactivity is of undoubted scientific and practical interest, and therefore, it allows optimizing the conditions of their synthesis and creating mathematical models of the “structure-biological activity” relationship that enable to carry out the targeted search of compounds with a specified high level of the biological action.

The **aim** of this work was to study the reactivity of propyl esters of N-[(2-oxoindolin-3-ylidene)-2-oxiacetyl]amino acids. There are no data concerning the reactivity of these derivatives in the literature.

Materials and methods

The reactivity of propyl esters of N-[(2-oxoindolin-3-ylidene)-2-oxiacetyl]amino acids was studied in reversible conditions on the model of acid-base equilibria (Scheme).

Acid-base equilibria were studied by the method of potentiometric titration [5]. The titrant was standard 0.05 M

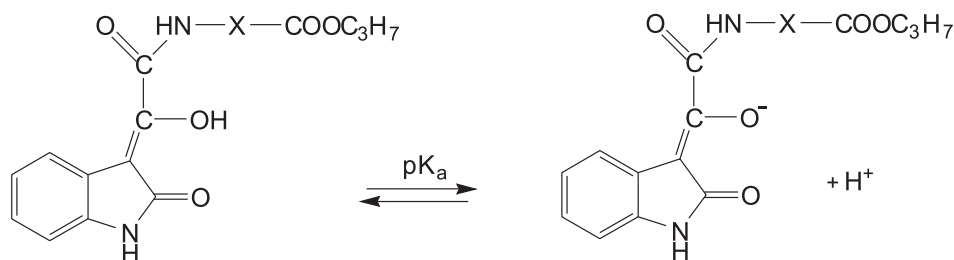
aqueous solution of potassium hydroxide without carbon dioxide. The concentration of the titrated solutions was 0.005 M at the semineutralization point. Potentiometric titration was performed on an EV-74 ionomer with glass (ESP-43-074) indicator electrode. The reference electrode was silver-silver chloride electrode (EVP-1). The experiments were performed in triplicates at 25 °C. The accuracy of the results obtained was assessed by the methods of mathematical statistics of small samples (95 % confidence interval) [6].

The mixed solvent was prepared from the freshly distilled CO₂-free bidistillate and 1,4-dioxane.

Results and discussion

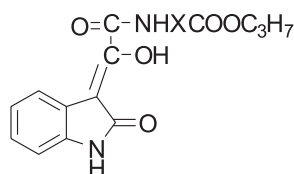
The ionization constants (pK_a) of propyl esters of N-[(2-oxoindolin-3-ylidene)-2-oxiacetyl]amino acids (I-IX) were determined in the dioxane-water mixed solvent (60 vol. % of 1,4-dioxane) at 25 °C by the method of potentiometric titration. The data obtained are given in Table.

Preliminary experiments showed that the compounds studied were monobasic acids with f = 1, E = M (mathematical analysis of the pH – f(KOH) dependence curves revealed only one point of intersection). Taking into ac-

X = CH₂ (I); (CH₂)₂ (II); (CH₂)₃ (III); (CH₂)₄ (IV); (CH₂)₅ (V); CH(CH₃) (VI); CH(CH(CH₃)₂) (VII); CH(CH₂CH(CH₃)₂) (VIII); CH₂CH(C₆H₅)CH₂ (IX)

The properties of propyl esters of N-[(2-oxoindolin-3-ylidene)-2-oxiacetyl]amino acids with the general formula

Compound	X	pK _a	ΔpK _a = pK _{a_{n+1}} – pK _{a_n}
I	CH ₂	6.90 ± 0.04	0.02
II	(CH ₂) ₂	6.93 ± 0.05	0.03
III	(CH ₂) ₃	6.95 ± 0.03	0.02
IV	(CH ₂) ₄	6.98 ± 0.03	0.03
V	(CH ₂) ₅	7.01 ± 0.02	0.03
VI	CH(CH ₃)	6.93 ± 0.04	
VII	CH(CH ₂ (CH ₃) ₂)	6.95 ± 0.02	
VIII	CH(CH ₂ CH(CH ₃) ₂)	6.93 ± 0.04	
IX	CH ₂ CH(C ₆ H ₅)CH ₂	6.97 ± 0.02	

count the peculiarities of the structure of propyl esters of N-[(2-oxoindolin-3-ylidene)-2-oxiacetyl]amino acids there are grounds for the most probable process of ionization mentioned above.

The data of Table also show that compounds (I-IX) are weak acids. Elongation of the methylene fragments in the amino acid groups of the molecules of propyl esters decreases acidity of these compounds. However, in contrast to the length of the methylene fragments their branching and the presence of the substituents (compounds I, VI, VII, VIII) do not affect acidity of these compounds (within the error of the experiment). It suggests a minor effect of specific solvation on the ionization process unlike their coefficients of distribution in the octanol-water system [7].

It should be noted that for esters (I-V):

$$\Delta pK_a = pK_{a_{n+1}} - pK_{a_n},$$

where: n – is the number of methylene groups of the aliphatic chain (Table) that remains almost constant within the error of the experiment (0.02-0.03). It suggests a linear correlation between their pK_a and the length of the methylene chain.

For propyl esters of N-[(2-oxoindolin-3-ylidene)-2-oxiacetyl]amino acids the correlation equation of the

pK_a – f(n) dependence (where n – is the number of methylene groups*) has reliable statistical parameters:

$$pK_a = 6.88 + 0.026n \quad (1)$$

$$n = 9; s = 0.002; r = 0.998.$$

* For compounds VI, VII, VIII; n = 1, IV n = 3.

The resulting equation can be used to predict the acidic properties of other compounds of this isostructural series. However, equation (1) does not describe the electronic effects of substituents. Therefore, in the framework of the principle of linearity of free energies the effect of the length of the methylene chain in the amino acid fragment of the molecule of propyl esters of N-[(2-oxoindolin-3-ylidene)-2-oxiacetyl]amino acids was quantitatively assessed by Hammett equation ($pK_a = a + \rho\sigma$). As the σ-constant of the (CH₂)_n fragment the value 0.388 was chosen [5] due to the electron-accepting properties of the ester fragment. The σ(CH₂)_n of the fragment was calculated as 0.388. The correlation equation obtained (2) is statistically significant:

$$pK_a = 6.88 + 0.067 \cdot \sigma \quad (2)$$

$$n = 5; s = 0.003; r = 0.998.$$

The positive value of the parameters of equation (2) shows that the increase of the methylene fragment length reduces the acid ionization of these compounds, i.e. the methylene groups act as insulating links in transmitting the effect of the substitutes (inductive effect) on the reaction center, as confirmed by the literature [8]. The value of the reaction parameter ρ is low; it indicates an insignificant sensitivity of the reaction center (the enol hydroxyl group) to elongation of the polymethylene chain. The equation (2) can be used in the molecular design of active pharmacophores of the given isostructural series.

CONCLUSIONS

1. The reactivity of propyl esters of N-[(2-oxoindolin-3-ylidene)-2-oxiacetyl]amino acids has been studied using acid-base equilibria. It has been found that they have the functions of weak monobasic acids. The equation of their ionization by the enol hydroxyl has been proposed.

2. The ionization constants of 9 propyl esters of N-[(2-oxoindolin-3-ylidene)-2-oxiacetyl]amino acids have been obtained; it has been proven that elongation of the polymethylene chain weakens ionization.

3. The effect of the methylene chains in the amino acid fragment of the molecule has been quantitatively assessed by Hammett equation, and the low sensitivity of the reaction center to elongation of the polymethylene chain has been identified.

Conflict of Interests: authors have no conflict of interests to declare.

REFERENCES

- Колісник, С. В. Синтез, властивості і біологічна активність N-[(2-оксоіндоліліліден-3)-2-оксіацетил]-ω-амінокислот та їх похідних / С. В. Колісник, В. В. Болотов, О. В. Ляшенко // ЖОФХ. – 2009. – Т. 5, № 4 (28). – С. 55–59.
- Ноотропні, антигіпоксичні та церебропротекторні властивості похідних (2-оксоіндоліліліден-3)-оцтової кислоти / О. В. Шатілов, С. Ю. Штриголь, С. В. Колісник, В. В. Болотов // Буковинський мед. вісник. – 2012. – Т. 16, № 3 (63). – С. 118–123.

3. Колісник, С. В. Зв'язок «структура–діуретична активність» у ряду похідних N-[(2-оксоіндолініліден-3)-2-оксіацетил]-амінокислот / С. В. Колісник, А. Ю. Маркіна, Т. І. Тюпка // Фармац. часопис. – 2012. – № 2 (22). – С. 25–29.
4. Маркін, П. М. Зв'язок «структура–протизапальна активність» у ряду похідних (2-оксоіндолініліден-3)-2-оксіоцтової кислоти / П. М. Маркін, С. В. Колісник, Н. М. Кононенко // Вісник фармації. – 2012. – № 1 (69). – С. 70–72.
5. Альберт, А. Константы ионизации кислот и оснований / А. Альберт, Е. Сергент. – М. : Химия, 1964. – 214 с.
6. Львовский, Е. Н. Статистические методы построения эмпирических формул / Е. Н. Львовский. – М. : Высш. шк., 1988. – 125 с.
7. Ліпофільні властивості пропілових естерів N-[(2-оксоіндолініліден-3)-2-оксіацетил]-амінокислот / С. В. Колісник, О. М. Свєчнікова, В. В. Болотов, К. В. Курко // Укр. мед. альманах. – 2011. – Т. 14, № 5. – С. 97–99.
8. Пальм, В. А. Основы количественной теории органических соединений / В. А. Пальм. – Л. : Химия, 1967. – 356 с.

REFERENCES

1. Kolisnyk, S. V., Bolotov, V. V., Liashenko, O. V. (2009). Zhurnal orhanichnoi ta farmatsevychnoi himii – Journal of Organic and Pharmaceutical Chemistry, 5 (4 (28)), 55–59.
2. Shatilov, O. V., Shtrygol, S. Yu., Kolisnyk, S. V., Bolotov, V. V. (2012). Bukovynskii medychnyi visnyk, 16 (3 (63)), 118–123.
3. Kolisnyk, S. V., Markina, A. Yu., Tiupka, T. I. (2012). Farmatsevychnyi chasopys, 2 (22), 25–29.
4. Markin, P. M., Kolisnyk, S. V., Kononenko, N. M., Markin, P. M. (2012). Visnyk farmatsii – News of Pharmacy, 1 (69), 70–72.
5. Albert, A., Serzhent, E. (1964). Konstanty ionizatsii kislot i osnovanii. Moscow: Khimiia, 214.
6. Lvovskii, Ye. N. (1988). Statisticheskie metody postroeniia empiricheskikh formul. Moscow: Vysshaiia shkola, 125.
7. Kolisnyk, S. V., Sviechnikova, O. M., Bolotov, V. V., Kurko, K. V. (2011). Ukrainskyi medychnyi almanakh – Ukrainian medical almanac, 14 (5), 97–99.
8. Palm, V. A. (1967). Osnovy kolichestvennoi teorii organicheskikh soedinenii. Lvov : Khimiia, 356.

Information about authors:

Svechnikova O. M., Doctor of Chemistry (Dr. habil.), professor, head of the Chemistry Department, Kharkiv National Pedagogical University named after G. S. Skovoroda

Kolisnyk S. V., Doctor of Pharmacy (Dr. habil.), professor of the Analytical Chemistry Department, National University of Pharmacy.

E-mail: s_kolesnik@nuph.edu.ua

Vinnyk O. F., Candidate of Chemistry (Ph.D.), associate professor of Department of Chemistry, Kharkiv National Pedagogical University named after G. S. Skovoroda

Kolisnyk O. V., Candidate of Pharmacy (Ph.D.), associate professor of the Pharmaceutical Chemistry Department, National University of Pharmacy

Відомості про авторів:

Свєчнікова О. М., д-р хім. наук, професор, завідувач кафедри хімії, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Колісник С. В., д-р фармац. наук, професор кафедри аналітичної хімії, Національний фармацевтичний університет. E-mail: s_kolesnik@nuph.edu.ua

Вінник О. Ф., канд. хім. наук, доцент кафедри хімії, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Колісник О. В., канд. фармац. наук, доцент кафедри фармацевтичної хімії, Національний фармацевтичний університет

Сведения об авторах:

Свєчникова Е. Н., д-р хим. наук, профессор, заведующая кафедрой химии, Харьковский национальный педагогический университет имени Г. С. Сковороды

Колесник С. В., д-р фармац. наук, профессор кафедры аналитической химии, Национальный фармацевтический университет.

E-mail: s_kolesnik@nuph.edu.ua

Винник А. Ф., канд. хим. наук, доцент кафедры химии, Харьковский национальный педагогический университет имени Г. С. Сковороды

Колесник Е. В., канд. фармац. наук, доцент кафедры фармацевтической химии, Национальный фармацевтический университет

Надійшла до редакції 26.03.2017 р.